

Inhoud

Voorwoord

Oude Testament

Genesis	9	2 Kronieken	534	Daniël	1135
Exodus	72	Ezra	582	Hosea	1157
Leviticus	127	Nehemia	595	Joël	1169
Numeri	166	Esther	615	Amos	1174
Deuteronomium	217	Job	626	Obadja	1183
Jozua	263	Psalmen	677	Jona	1185
Rechters	293	Spreuken	853	Micha	1188
Ruth	327	Hooglied	898	Nahum	1195
1 Samuël	332	Jesaja	909	Habakuk	1198
2 Samuël	375	Jeremia	917	Zefanja	1202
1 Koningen	411	Klaagliederen	984	Haggai	1206
2 Koningen	454	Ezechiël	1058	Zacharia	1209
1 Kronieken	495		1068	Maleachi	1221

Nieuwe Testament

Mattheüs	1229	Efeziërs	1509	Hebreeën	1553
Marcus	1276	Filippenzen	1517	Jakobus	1570
Lucas	1306	Kolossenzen	1523	1 Petrus	1576
Johannes	1357	1 Thessalonicenzen	1528	2 Petrus	1583
Handelingen	1393	2 Thessalonicenzen	1533	1 Johannes	1587
Romeinen	1444	1 Timotheüs	1536	2 Johannes	1593
1 Korinthiërs	1466	2 Timotheüs	1543	3 Johannes	1594
2 Korinthiërs	1487	Titus	1548	Judas	1596
Galaten	1501	Filemon	1551	Openbaring	1598

Rode letters	1621
Teksten voor het leven	1633
Register	1640
Overzicht rode letters	1644
Verantwoording bij de markeringen	1646
Medewerkers	1649
Andere publicaties	1650
Kaarten	1653
Ruimte voor aantekeningen	1657

Het Oude Testament

Genesis

INLEIDING God schiept de hele wereld door te spreken. Alles komt tot stand door zijn woord. Het boek Genesis begint daarmee. De naam Genesis betekent ook 'oorsprong' of 'begin'. God is royaal. Hij zegt dat de mens overal van mag eten. Er is maar één uitzondering. De mens mag geen vrucht nemen van de boom van kennis van goed en kwaad. En daar gaat het mis. Adam en Eva eten wel van de vrucht. God valt daarna niet stil. Hij roept de mens ter verantwoording (hoofdstuk 3). Maar de mens trekt zich weinig aan van Gods woord. God laat de chaotische wateren terugkeren en gaat daarna met een enkel mens verder, met Noach. Opvallend is het lange citaat bij de opdracht een ark te maken (hoofdstuk 6). Wel vaker zijn er zulke uitvoerige instructies als God zijn heil aanbiedt aan mensen. Vervolgens spitst de aandacht zich toe op het Joodse volk. God begint met Abraham. Hij spreekt hem persoonlijk aan. Abraham krijgt de opdracht naar een nieuw land te gaan. Daarna volgen de verhalen over Isaak en Jakob en de zonen van Jakob. Het boek eindigt met de dood van Jozef. Opmerkelijk is de vermindering van het aantal citaten naarmate het boek Genesis vordert. Vanaf hoofdstuk 37, als Jozef in beeld komt, is het meer een vertelling van een verhaal dan een expliciete opdracht van God.

'Laat er licht zijn'

1 In het begin maakte God de hemelen en de aarde. ² De aarde was woest en leeg en over de watermassa lag een diepe duisternis. Maar de Geest van God zweefde boven de watermassa.

³ Toen zei God: 'Laat er licht zijn.' En toen was er licht. ⁴ Het beviel God en Hij maakte een duidelijke scheiding tussen het licht en het donker. ⁵ Het licht noemde Hij 'dag' en het donker 'nacht'. Het werd avond en het werd weer morgen: de eerste dag.

⁶ Toen zei God: 'Laat de watermassa uit elkaar gaan, zodat de wolkenhemel en de zeeën worden gevormd.'

⁷ Zo maakte God de wolkenhemel, door de watermassa te verdelen tussen hemel en aarde. ⁸ Het werd avond

en het werd weer morgen: de tweede dag.

⁹ Daarna zei God: 'Laat het water onder de hemel samenstromen in zeeën en het droge land zichtbaar worden.' En dat gebeurde. ¹⁰ God noemde het droge land 'aarde' en het samengestroomde water 'zeeën'. God zag dat het goed was.

'Laat gewassen groeien'

^{11,12} En God zei: 'Laten er allerlei gewassen, zaaddragende planten en vruchtbomen met zaad in hun vruchten op aarde groeien. De zaden zullen steeds weer planten en bomen voortbrengen.' Dat gebeurde en ook nu was het goed, zag God. ¹³ Het werd avond en weer morgen: de derde dag.

^{14,15} Toen zei God: 'Ik wil dat er

heldere lichten aan de hemel verschijnen om de aarde te verlichten en het verschil tussen dag en nacht aan te geven. Die lichten zullen de vaste tijden regelen en de dagen en jaren aangeven.' En zo gebeurde het. ¹⁶ God maakte twee grote lichten, de zon en de maan, die de aarde moesten verlichten. Het grootste licht, de zon, beheerste de dag en het kleinere, de maan, beheerste de nacht. Tegelijkertijd maakte God de sterren. ¹⁷ Hij plaatste de lichten aan de hemel om de aarde te verlichten, ¹⁸ dag en nacht aan te geven en het donker van het licht te scheiden. God zag dat het goed was. ¹⁹ Het werd avond en het werd weer morgen: de vierde dag.

'Vermenigvuldig je'

²⁰ Vervolgens zei God: 'Ik wil dat de zeeën wemelen van vis en ander leven en laat de lucht vol zijn met allerlei soorten vogels.' ²¹ Zo maakte God de grote zeedieren, allerlei vissen en vogels, elk naar hun eigen aard. En Hij keek er met welgevallen naar ²² en zegende ze. 'Vermenigvuldig je en bevolk de zeeën,' zei Hij tegen hen en tegen de vogels zei Hij: 'Zorg dat jullie aantal groeit, zodat de aarde vol wordt.' ²³ Het werd avond en het werd weer morgen: de vijfde dag.

²⁴ God zei toen: 'Laat de aarde dieren voortbrengen: vee, kruipende dieren en allerlei wilde dieren.' En weer gebeurde wat Hij had gezegd. ²⁵ God maakte alle soorten wilde dieren, vee en kruipende dieren, elk naar hun eigen soort. God zag dat ook dat goed was.

'Laat Ons mensen maken'

²⁶ Toen zei God: 'Laat Ons mensen

maken die op Ons lijken en kunnen heersen over alle dieren op aarde, in de zeeën en in de lucht.'

²⁷ God schiep daarop de mens als zijn evenbeeld. Als man en vrouw schiep Hij hen. ²⁸ God zegende hen en zei: 'Vermenigvuldig je, bevolk de aarde en onderwerp haar. Heers over de visen, de vogels en alle andere dieren. ²⁹ Kijk om je heen! Overal op aarde staan zaaddragende planten en vruchtbomen, die Ik jullie tot voedsel geef. ³⁰ Al het gras en de planten heb Ik als voedsel aan de dieren en de vogels gegeven.'

³¹ Toen overzag God alles wat Hij gemaakt had en het was heel goed. Het werd avond en het werd weer morgen: de zesde dag.

God rust

2 Zo werden de hemelen en de aarde en alles wat leeft gemaakt.

² Op de zevende dag rustte God na afloop van zijn scheppend werk. ³ Hij zegende die zevende dag en maakte hem tot een bijzondere, heilige dag, omdat Hij die dag zijn scheppingswerk besloot.

⁴ Dit is een samenvatting van het werk dat de HERE God verrichtte toen Hij de hemelen en de aarde heeft gemaakt.

⁵ Er waren nog geen planten of gewassen opgekomen uit de aarde, omdat de HERE God het nog niet had laten regenen. Ook was er nog niemand die het land kon bewerken. ⁶ Er steeg echter een damp uit de aarde op die het land bevochtigde.

⁷ Toen vormde de HERE God het lichaam van de mens uit stof van de aarde en blies hem de levensadem in. Zo werd de mens een levend wezen.

God plant een hof

⁸ De HERE God plantte een hof in Eden, in het oosten en bracht de mens die Hij had geschapen daarheen.

⁹ In de hof plantte Hij prachtige fruitbomen. Midden in de hof plaatste Hij de boom van het leven en de boom van de kennis van goed en kwaad.

¹⁰ Vanuit Eden vloeiende een rivier door de hof die hem vruchtbaar maakte en zich daar in vier rivieren splitste.

^{11,12} Eén rivier heet de Pison en stroomt rond het land Chawila, bekend om zijn goud, balsemhars en het edelgesteente chrysopaas.

¹³ De tweede rivier heet Gichon en stroomt door het land Ethiopië. ¹⁴ De derde rivier is de Tigris en stroomt naar het oosten van Assur. De vierde rivier is de Eufraat. ¹⁵ De HERE God plaatste de mens in de hof van Eden om de zorg daarvan op zich te nemen en de hof te bewerken.

'Iemand die hem kan helpen'

¹⁶ Maar Hij waarschuwde de mens: 'Je mag van alle bomen in de hof eten,

¹⁷ maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad. Want als je daarvan eet, zul je zeker sterven.'

¹⁸ En de HERE God zei: 'Het is niet goed voor de mens alleen te zijn. Ik zal iemand maken met wie hij zijn leven kan delen en die hem kan helpen.'^{19,20} De HERE God maakte uit het stof dieren en vogels en bracht ze bij de mens om te zien hoe hij ze zou noemen. De naam die hij koos, zou voor altijd hun naam blijven. Maar geen van deze dieren was geschikt als helper voor Adam. ²¹ Toen liet de HERE God Adam in een diepe slaap vallen, nam een rib uit zijn lichaam en sloot de plaats waaruit Hij de rib

had genomen. ²² Uit die rib maakte Hij een vrouw en Hij bracht haar bij de mens. ²³ 'Ja, dit is wat ik nodig had!' riep Adam uit, 'zij is echt een deel van mijn lichaam. Ik zal haar

mannin noemen, omdat zij is genomen uit de man.'²⁴ Dit verklaart waarom een man zijn vader en moeder verlaat, zich bij zijn vrouw voegt en werkelijk één met haar wordt.

²⁵ Hoewel de man en de vrouw allebei naakt waren, hinderde hen dat niet, want zij schaamden zich niet voor elkaar.

'Je ogen zullen opengaan'

3 De slang was listiger dan alle andere dieren die de HERE God had gemaakt. Hij zocht de vrouw op en vroeg: 'God heeft jullie zeker wel verboden van de bomen in de hof te eten, hè?' ² 'Nee hoor,' antwoordde de vrouw, 'wij mogen van alle bomen eten, ³ behalve van die in het midden van de hof. Wij mogen hem zelfs niet aanraken, want dan zullen wij sterven.'

⁴ 'Dat is een leugen,' zei de slang, 'jullie zullen niet sterven. ⁵ God zegt dat alleen omdat Hij weet dat jullie aan Hem gelijk zullen zijn als je daarvan eet. Je ogen zullen opengaan en net als God zul je het onderscheid kennen tussen goed en kwaad.'

⁶ De vrouw keek naar de boom en zag dat de vrucht eetbaar was en er prachtig uitzag. Die vrucht kon haar verstandig maken! Ze plukte wat vruchten en at ervan. Zij gaf ook haar man, die bij haar was, van de vruchten en hij at er ook van. ⁷ Toen zij dat hadden gedaan, kregen ze door dat ze naakt waren en zij schaamden zich. Van bladeren van

een vijgenboom maakten ze schorten en hingen die om hun middel.

‘Adam, waar ben je?’

⁸ Die avond hoorden zij de HERE God door de hof wandelen en zij verborgen zich snel tussen de bomen. ⁹ De HERE God riep: ‘Adam, waar ben je?’ ¹⁰ Adam antwoordde: ‘Ik hoorde U en toen werd ik bang omdat ik naakt ben. Daarom verstopte ik me.’ ¹¹ ‘Wie heeft je verteld dat je naakt bent?’ vroeg de HERE God. ‘Of heb je soms gegeten van de boom waarvoor Ik jullie had gewaarschuwd?’ ¹² Adam zei: ‘De vrouw die U mij hebt gegeven, heeft mij ervan gegeven en toen heb ik ervan gegeten.’ ¹³ De HERE God wendde Zich tot de vrouw en vroeg: ‘Hoe kon je dat nu doen?’ Zij antwoordde: ‘De slang heeft mij bedrogen en misleid.’

‘Je zult vervloekt zijn’

¹⁴ Toen zei de HERE God tegen de slang: ‘Ik zal je hiervoor straffen. Je zult vervloekt zijn onder alle dieren op aarde, je hele verdere leven zul je op je buik door het stof kruipen.

¹⁵ De vrouw en jij, en al jullie nakomelingen, zullen vijanden zijn. Een van haar nakomelingen zal jouw kop verbrijzelen en jij zult zijn hiel verbrijzelen.’

¹⁶ Na die woorden zei God tegen de vrouw: ‘Met veel pijn en moeite zul je je kinderen krijgen. Je zult verlangen naar je man en hij zal over je heersen!’

¹⁷ Tegen Adam zei Hij: ‘Omdat je naar je vrouw hebt geluisterd en ondanks mijn waarschuwing toch van de boom hebt gegeten, zal Ik de aardbodem vervloeken. Voortaan zul je hard moe-

ten werken om in leven te blijven.

¹⁸ Er zullen dorens en distels groeien en van de wilde planten zul je eten.

¹⁹ Tot de dag van je dood zul je zwendend het land bewerken om te kunnen leven. Dan zal je lichaam vergaan tot het stof van de aarde. Want uit stof ben je gemaakt en tot stof zul je weer worden.’

‘De mens is Ons gelijk geworden’

²⁰ En de man noemde zijn vrouw Eva, moeder van alle levenden, omdat uit haar alle mensen zouden worden geboren. ²¹ De HERE God maakte van dierenhuid kleding voor Adam en zijn vrouw en trok hun die aan. ²² ‘Door te eten van de boom van de kennis van goed en kwaad is de mens aan Ons gelijk geworden. Als hij nu van de boom van het leven eet, zal hij ook nog voor altijd leven,’ zei de HERE God. ²³ Daarom stuurde Hij de mens voor altijd uit de hof van Eden weg: hij moest het land gaan bewerken waaruit hij was voortgekomen. ²⁴ God verdreef de mens en plaatste aan de oostkant van de hof cherubs en een vlammend zwaard dat flitsend heen en weer schoot, om de toegang tot de boom van het leven te bewaken.

‘Waarom ben je boos?’

4 Adam had gemeenschap met Eva en zij raakte in verwachting. De zoon die werd geboren, noemde zij Kaïn. ‘Want,’ zei Eva, ‘met hulp van de HERE heb ik een man ter wereld gebracht.’ ² Hun volgende kind was ook een zoon, Abel. Abel werd schaapherder en Kaïn legde zich toe op de landbouw.

³ Na verloop van tijd brachten Kaïn en Abel beiden een offer aan de HERE.

Kaïn een deel van zijn oogst, ⁴ maar Abel bracht van het beste van zijn kudde, ook het vet. De HERE accepteerde het offer van Abel, ⁵ maar dat van Kaïn niet. Kaïn voelde zich vernederd en werd boos. Zijn gezicht vertrok van woede. ⁶ **‘Waarom ben je boos?’** vroeg de HERE hem. **‘Waarom trek je zo’n kwaad gezicht?’** ⁷ **Je zou vrolijk kunnen kijken als je maar doet wat goed is. Maar als je weigert te gehoorzamen, moet je oppassen. Want de zonde ligt op de loer, klaar om je leven te vernietigen. Maar als je wilt, kun je hem overwinnen.’**

‘Waar is Abel?’

⁸ Op een dag stelde Kaïn Abel voor de velden in te gaan. Toen ze daar samen liepen, viel Kaïn zijn broer aan en vermoordde hem.

⁹ Maar kort daarna vroeg de HERE aan Kaïn: **‘Waar is Abel, je broer?’** ‘Hoe weet ik dat nu?’ antwoordde Kaïn ontwijkend. ‘Moet ik dan altijd op hem passen?’

‘Wat heb je gedaan?’

¹⁰ Maar de HERE zei: **‘Wat heb je gedaan? Het bloed van je broer roept naar Mij vanaf de aarde!’** ¹¹ **Daarom verban Ik je van de grond waarop het bloed van je broer heeft gevloeid.**

¹² **Hoe je ook zwoegt en ploertert, de aarde zal je nooit voldoende opleveren. Voortaan zul je een vluchteling zijn die van de ene naar de andere plaats zwerft.’** ¹³ ‘Deze straf is zwaarder dan ik kan dragen!’ zei Kaïn. ¹⁴ ‘U verjaagt mij van mijn grond en uit uw nabijheid. U maakt mij een dakloze zwerver en ieder die mij ziet, zal proberen mij te doden!’

¹⁵ Maar de HERE antwoordde: **‘Nee,**

want wie jou doodt, zal Ik zevenmaal zwaarder straffen dan Ik jou heb gedaan.’ En de HERE plaatste een merkteken op Kaïn als waarschuwing aan anderen dat ze hem niet mochten doden. ¹⁶ Zo verliet Kaïn de HERE en vestigde zich in het land Nod, ten oosten van Eden.

¹⁷ Kaïns vrouw raakte in verwachting en kreeg een zoon, Henoeh. Toen Kaïn een stad stichtte, noemde hij die stad ook Henoeh, naar zijn zoon.

¹⁸ Henoeh was de vader van Irad; Irad was de vader van Mechujaël; de zoon van Mechujaël was Metusaël; Metusaël was de vader van Lamech.

¹⁹ Lamech trouwde twee vrouwen: Ada en Silla. ²⁰ Ada kreeg een zoon, Jabal. Hij werd de vader van de veehoeders en de mensen die in tenten wonen. ²¹ Zijn broer heette Jubal en werd vader van allen die de citer en de fluit bespelen. ²² Lamechs tweede vrouw, Silla, kreeg een zoon met de naam Tubal-Kaïn. Hij legde zich toe op de metaalbewerking en werd de vader van de smeden. Zijn zuster heette Naäma.

²³ Op een dag riep Lamech zijn vrouwen bij zich en zei: ‘Luister, vrouwen! Een man die mij verwondde en een jongen die mij sloeg, doodde ik. ²⁴ Hij die Kaïn doodt, wordt zevenmaal zo zwaar gestraft, maar de man die Lamech doodt, zal zevenenzeventig maal zo zwaar worden gestraft.’

²⁵ Adam en Eva kregen later nog een zoon en noemden hem Set. ‘Want,’ zei Eva, ‘God heeft mij een zoon gegeven in de plaats van Abel, die door Kaïn werd vermoord.’ ²⁶ Set groeide op en kreeg een zoon die hij Enos noemde. In die tijd begonnen

de mensen de **HERE** God voor het eerst te aanbidden.

Adam krijgt een zoon

5 Hier volgt een lijst van de nakomelingen van Adam, de mens die God schiep naar zijn gelijkenis. ² God schiep de mens als man en vrouw en zegende hen. Hij noemde hen 'mens' vanaf het begin.

³⁻⁵ Adam was honderddertig jaar oud toen zijn zoon Set werd geboren, die in alle opzichten op zijn vader leek. Na Sets geboorte leefde Adam nog achthonderd jaar en kreeg nog meer zonen en dochters. Adam werd negenhonderddertig jaar oud. Toen stierf hij.

Meer nakomelingen

⁶⁻⁸ Set was honderdvijf jaar oud toen zijn zoon Enos werd geboren. Daarna leefde hij nog achthonderdzeven jaar en kreeg nog meer zonen en dochters. Hij werd negenhonderdwaalf jaar oud. Toen stierf hij.

⁹⁻¹¹ Enos was negentig jaar oud toen zijn zoon Kenan werd geboren. Hij leefde daarna nog achthonderdvijftien jaar en kreeg in die tijd nog meer zonen en dochters. Enos werd negenhonderdvijf jaar oud. Toen stierf hij.

¹²⁻¹⁴ Kenan was zeventig jaar oud toen zijn zoon Mahaleël werd geboren. Hij leefde daarna nog achthonderdveertig jaar en kreeg nog meer zonen en dochters. Hij werd negenhonderdtien jaar oud. Toen stierf hij.

¹⁵⁻¹⁷ Mahaleël was vijfenzestig jaar oud, toen zijn zoon Jered werd geboren. Na Jered's geboorte leefde hij nog achthonderddertig jaar en kreeg nog meer zonen en dochters. Hij werd

achthonderdvijfennegentig jaar oud. Toen stierf hij.

¹⁸⁻²⁰ Jered was honderdtweeënzestig jaar oud toen zijn zoon Henoch werd geboren. Na diens geboorte leefde Jered nog achthonderd jaar en kreeg nog meer zonen en dochters. Hij werd negenhonderdtweeënzestig jaar oud. Toen stierf hij.

Henoch opgenomen

²¹⁻²⁴ Henoch was vijfenzestig jaar oud toen zijn zoon Metuselach werd geboren. Hij leefde daarna nog driehonderd jaar als trouwe dienaar van God. Hij kreeg nog meer zonen en dochters en toen hij driehonderdvijfenzestig jaar oud was geworden, verdween hij. God had hem van de aarde weggenomen.

²⁵⁻²⁷ Metuselach was honderdzevenentachtig jaar oud toen zijn zoon Lamech werd geboren. Hij leefde daarna nog zevenhonderdtweëntachtig jaar en kreeg nog meer zonen en dochters. Hij werd negenhonderdneugenenzestig jaar oud. Toen stierf hij.

Verder tot Noach

²⁸⁻³¹ Lamech was honderdtweëntachtig jaar oud toen zijn zoon Noach (Troost) werd geboren. 'Want,' zei Lamech, 'deze zoon zal troost brengen voor het harde werk dat wij moeten doen op deze door God vervloekte grond.' Na Noach's geboorte leefde Lamech nog vijfhonderdvijfennegentig jaar en kreeg nog meer zonen en dochters. Hij werd zevenhonderdzevenenzeventig jaar oud. Toen stierf hij.

³² Noach was vijfhonderd jaar oud en had drie zonen: Sem, Cham en Jafet.

‘Niet ouder dan honderdtwintig’

6 Het aantal mensen op aarde groeide gestadig. ² In die tijd lieten zonen van God hun oog vallen op dochters van mensen. Onder de indruk van hun schoonheid, namen zij hen tot vrouw. ³ Toen zei de HERE: ‘Ik kan mijn Geest niet voor altijd in de mens laten wonen, nu hij zich zo heeft misdragen. Hij zal voortaan niet ouder worden dan honderdtwintig jaar.’

⁴ In die tijd waren er reuzen op aarde, de kinderen van zonen van God en dochters van mensen. Ze zijn bekend als de helden uit het verre verleden.

⁵ Maar de HERE bekeek met afkeer het zondige gedrag van de mensen. Van al hun voornemens zag Hij dat de opzet boos was. ⁶ Daarom had Hij er spijt van dat Hij hen had geschapen en Hij voelde Zich diep gekwetst. ⁷ Hij zei: ‘Ik zal ze uitroeien. Niet alleen de mensen, maar ook alle dieren, kruipende dieren en de vogels. Ik had ze nooit moeten maken.’ ⁸ Maar aan Noach had de HERE welgevallen.

⁹ Hier volgt de geschiedenis van Noach, de enige rechtvaardige en oprechte man op aarde. Hij leefde in nauwe verbondenheid met God. ¹⁰ Hij had drie zonen: Sem, Cham en Jafet.

‘Bouw een ark’

¹¹ In de loop van de tijd werden de mensen steeds slechter en gewelddadiger in de ogen van God. ^{12,13} Met al die slechtheid en verdorvenheid voor ogen zei Hij tegen Noach: ‘Ik heb besloten de hele mensheid uit te roeien, want zij is de schuld van alle geweld en slechtheid. Ja, Ik zal de bewoners van de aarde vernietigen.

¹⁴ Bouw een ark van acaciahout en

bestrijk het hout met pek om het waterdicht te maken. ¹⁵ Verdeel hem in dekken en onderkomens. Maak hem honderdvijftig meter lang, vijftienvijftig meter breed en vijftien meter hoog. ¹⁶ Maak er een lichtsleuf in die een halve meter onder het dak rond het hele schip loopt en verdeel het schip in drie dekken, een benedendek, een middendek en een bovendek. In de zijkant van het schip moet u de ingang maken.

¹⁷ Ik zal namelijk een enorme waterloed over de aarde laten gaan die alle levende wezens zal doden. Iedereen en alles zal sterven. ¹⁸ Maar met u sluit Ik een verbond: u zult veilig in het schip zijn met uw vrouw, uw zonen en hun vrouwen. ¹⁹ Voordat de vloed komt, moet u van elk dier een mannetje en een vrouwtje aan boord nemen, zodat die de vloed overleven. ²⁰ Van elke vogel, van elk soort vee, elk kruipend of ander dier moet een paar aan boord zijn. ²¹ Zorg verder voor al het voedsel dat uw familie en de dieren nodig hebben.’ ²² Noach volgde alle aanwijzingen van God op.

‘Van elke soort één paar’

7 De dag brak aan waarop de HERE tegen Noach zei: ‘Ga met uw familie aan boord van de ark, want u bent de enige rechtvaardige tussen al die anderen die de aarde bewonen.

² Neem ook de dieren aan boord, van elke soort één paar, uitgezonderd de dieren die Ik heb bestemd tot voedsel en offer. ³ Van die dieren moet u zeven paar aan boord nemen, evenals van de vogels. Op die manier zullen ze na de grote waterloed hun soort in stand houden. ⁴ Over een week zal het gaan regenen. Veertig dagen en

nachten achter elkaar. Alle levende wezens die ik heb gemaakt en die op het droge leven, zullen sterven.'

⁵ Noach volgde al de bevelen van de HERE op. ⁶ Hij was zeshonderd jaar oud toen de vloed over de aarde kwam ⁷ en hij ging met zijn vrouw, zijn zonen en hun vrouwen in de ark om aan de vloed te ontkomen. ^{8,9} Alle dieren die bestemd waren om te offeren of om op te eten, en de andere soorten, kwamen in paren naar de ark: mannetjes en vrouwtjes, precies zoals God het Noach had gezegd.

De regen stroomt

^{10,11} Een week later, toen Noach zeshonderd jaar oud was, op de zeventiende dag van de tweede maand, stroomde de regen uit de hemel neer en braken de ondergrondse watermassa's open. ¹² En dat gedurende veertig dagen en nachten! ¹³ Maar Noach was die dag met zijn vrouw, hun zonen Sem, Cham en Jafet en hun vrouwen aan boord van de ark gegaan. ¹⁴ Bij hen in de ark zaten alle diersoorten, zowel wilde dieren als vee, kruipende dieren en vogels. ¹⁵ Ze kwamen twee aan twee, mannetjes en vrouwtjes, precies zoals God het had bevolen. ¹⁶ Toen sloot de HERE God de toegang tot de ark.

¹⁷ Veertig dagen lang raasde de enorme watervloed over de aarde, bedekte alles en nam de ark hoog op zijn golven mee. ¹⁸ Het water steeg en steeg, maar de ark bleef veilig drijven. ¹⁹ Ten slotte bedekte het water ook de hoogste bergen. ²⁰ Het stond zeven meter boven de hoogste bergtoppen.

²¹ En alle levende wezens op aarde verdronken: vogels, vee, wilde en kruipende dieren en alle mensen,

²² alles wat ademde en op het land leefde. ²³ God vernietigde alles, uitgezonderd Noach en zijn familie die in de ark waren. ²⁴ De watervloed bedekte de aarde honderdvijftig dagen lang.

Het water zakt

8 Maar God had Noach en de dieren in de ark niet vergeten. Hij stuurde de wind over het water en langzaam begon het water te zakken.

² De ondergrondse wateren keerden weer terug naar hun normale loop en het hield op met regenen. ³ Het water zakte na honderdvijftig dagen weg en ⁴ op de zeventiende dag van de zevende maand liep de ark op de toppen van het Araratgebergte vast.

⁵ Drie maanden later kwamen ook de andere bergtoppen boven het zakkende water uit.

⁶ Na nog eens veertig dagen opende Noach het venster dat hij in de ark had gemaakt, ⁷ en liet een raaf los. Deze vloog heen en weer, net zo lang tot de aarde weer droog was. ⁸ Daarna liet Noach een duif los om te kijken of de aarde al droog was, ⁹ maar de duif vond nergens een plek om neer te strijken en vloog terug naar de ark. Het water stond nog te hoog. Noach stak zijn hand uit en zette de duif weer terug in de ark.

¹⁰ Een week later probeerde Noach het nog eens. ¹¹ De duif vloog weg om tegen de avond terug te keren met een olijfblad in haar snavel. Zo wist Noach dat het water bijna weg was. ¹² Na een week liet hij de duif nog een keer los en nu kwam zij niet meer terug.

'U mag de ark verlaten'

¹³ Op de eerste dag van de eerste maand in het jaar dat Noach zeshonderdeen werd, opende Noach de deur van de ark en zag dat het water zich had teruggetrokken. ¹⁴ Er gingen nog eens acht weken voorbij voordat de aarde helemaal droog was. ¹⁵ Toen zei God tegen Noach: ¹⁶ **'U mag de ark verlaten, met uw vrouw, zonen en schoondochters. ¹⁷ Laat alle dieren, de vogels, het vee en alle kruipende dieren los, dan kunnen zij zich weer voortplanten en de aarde vullen.'**

¹⁸ Noach, alle andere mensen en alle grote en kleine dieren en de vogels gingen van boord. ¹⁹ In paren en groepen kwamen de dieren uit de ark. ²⁰ Toen bouwde Noach een altaar en offerde een aantal dieren en vogels die de HERE had aangewezen als offerdieren. ²¹ De HERE was blij met Noachs offer en zei bij Zichzelf: **'Ik zal nooit meer zoets doen. Nooit zal Ik de aarde meer zo zwaar vervloeken en alle levende wezens vernietigen. Ook al is de mens vanaf zijn vroegste jeugd geneigd het slechte te doen en zondigt hij nog zo veel. ²² Zolang de aarde blijft bestaan, zullen zaaitijd en oogsttijd, koude en warmte, winter en zomer, dag en nacht niet ophouden.'**

'Bevolk de aarde'

9 God zegende Noach en zijn zonen en zei hun dat zij veel kinderen zouden voortbrengen, zodat de aarde weer werd bevolkt.

^{2,3} **'Alle wilde dieren, de vogels en de vissen zullen bang voor u zijn,'** vertelde God Noach, **'want Ik heb ze in uw macht gegeven. Voortaan zullen zij een deel van uw voedsel zijn, net zoals het koren en de groenten.'**

⁴ **Maar één ding mag u nooit doen: vlees eten waar het bloed nog in zit, want het bloed bevat de levenskracht.**

⁵ **En ook moord is verboden. Dieren die mensen doden, moeten worden gedood, net zoals mensen die het bloed van andere mensen vergieten.**

⁶ **Want als u het bloed van een mens vergiet, zal uw bloed door mensen vergoten worden, want God heeft de mens als zijn evenbeeld gemaakt. ⁷ Ja, zorg dat u veel kinderen krijgt en bevolk de aarde.'**

'Met u sluit Ik een verbond'

⁸ Toen zei God tegen Noach en zijn zonen: ⁹⁻¹¹ **'Met u sluit Ik een verbond en met uw kinderen en met alle dieren die bij u in het schip waren – de vogels, het vee en de wilde dieren: Ik beloof dat Ik de aarde nooit meer zal verwoesten met een grote water-vloed. ^{12,13} Als teken van dat verbond tussen Mij en alle levende wezens die na u op aarde zullen wonen, plaats Ik de regenboog in de wolken. ^{14,15} Als Ik de wolken langs de hemel laat glijden, zal de regenboog verschijnen en Mij aan mijn belofte herinneren: nooit meer een water-vloed die alle leven vernietigt. ^{16,17} Als de regenboog aan de hemel staat, zal Ik hem zien en denken aan het eeuwigdurende verbond tussen Mij en alle levende wezens op aarde.'**

¹⁸ De drie zonen van Noach heetten Sem, Cham en Jafet (Cham is de voorvader van de Kanaäniëten). ¹⁹ Uit deze drie zonen van Noach zijn alle volken op aarde ontstaan.

Noach dronken

^{20,21} Noach werd boer, plantte een wijngaard en maakte wijn. Op een

dag was hij dronken en lag naakt in zijn tent. ²² Cham, de voorvader van de Kanaänieten, bemerkte dat en vertelde het zijn broers. ²³ Toen zij dat hoorden, pakten Sem en Jafet een mantel, liepen achteruit hun vaders tent in en bedekten zijn naakte lichaam met de mantel. Zij keken de andere kant op terwijl zij dat deden. ^{24,25} Toen Noach uit zijn roes ontwaakte en hoorde wat er was gebeurd en wat Cham had verteld, vervloekte hij alle nakomelingen van Cham: 'Er zal voortaan een vloek op de Kanaänieten rusten, zij zullen de slaven zijn van de nakomelingen van Sem en Jafet!' ^{26,27} Hij vervolgde: 'Gezegend zij de HERE, de God van Sem. De Kanaänieten zullen de slaven van Sem zijn. God zegent Jafet en laat hem bij zijn broer Sem inwonen. De Kanaänieten zullen ook zijn slaven zijn.' ²⁸ Na de grote watervloed leefde Noach nog driehonderdvijftig jaar. ²⁹ Hij werd negenhonderdvijftig jaar oud en toen stierf hij.

Verspreiding over de aarde

10 Dit zijn de nakomelingen van Sem, Cham en Jafet, de drie zonen van Noach, want na de watervloed werden hun zonen geboren.

Kinderen van Jafet

² De zonen van Jafet waren Gomer, Magog, Madai, Jawan, Tubal, Mesech en Tiras.

³ De zonen van Gomer waren Askenaz, Rifat en Togarma. ⁴ De zonen van Jawan waren Elisa, Tarsis, de Kittiers en de Dodanieten. ⁵ Hun nakomelingen werden de zeevaarders die langs de kust wonen en ieder een eigen taal hebben.

Kinderen van Cham

⁶ De zonen van Cham waren Kus, Misraïm, Put en Kanaän. ⁷ De zonen van Kus waren Saba, Chawila, Sabta, Rama en Sabtecha. ⁸ De zonen van Rama waren Seba en Dedan. Een van de nakomelingen van Kus heette Nimrod. Hij werd de eerste machthebber op aarde. ⁹ Hij was een geweldig jager, door niemand overtroffen. De naam Nimrod werd een begrip voor de mensen. Zij zeiden: 'Hij is een Nimrod,' waarmee dan werd bedoeld dat iemand een geweldenaar was.

¹⁰ De basis van zijn koninkrijk waren de steden Babel, Uruk, Akkad en Kalne in het land Sinear. ^{11,12} Van daaruit trok hij naar Assyrië en bouwde daar Nineve, Rechobot-Ir, Kalach en Resen. Die laatste stad lag tussen Nineve en Kalach en was de belangrijkste stad van het rijk.

^{13,14} Misraïm was de voorvader van de Ludieten, de Anamieten, de Lehabieten, de Naftuchieten, de Patrusieten, de Kasluchieten, uit wie de Filistijnen zijn voortgekomen, en de Kretenzers. ¹⁵⁻¹⁹ Kanaäns oudste zoon heette Sidon en diens broer heette Chet. De volgende volken zijn afstammelingen van Kanaän: de Jebusieten, de Amoriëten, de Girgasieten, de Chiwwieten, de Arkieten, de Siniëten, de Arwadieten, de Semariëten en de Hamatiëten. De nakomelingen van Kanaän verspreidden zich van Sodom, Gomorra, Adma en Seboïm tot Lesa. ²⁰ Al deze volken, die zich overal verspreidden en veel verschillende talen spraken, waren nakomelingen van Cham.

Kinderen van Sem

²¹ Eber was een afstammeling van Sem, de oudste broer van Jafet.

²² Hier volgen de zonen van Sem: Elam, Assur, Arpachsad, Lud en Aram.

²³ De zonen van Aram waren Us, Chul, Geter en Mas. ²⁴ De zoon van Arpachsad heette Selach en diens zoon heette Eber. ²⁵ Eber kreeg twee zonen: Peleg (dat betekent Verdeeldheid, tijdens zijn leven verdeelde God de talen van de mensen) en Joktan.

²⁶⁻³⁰ Joktan was de vader van Almodad, Selef, Chasarmawet, Jerach, Hadoram, Uzal, Dikla, Obal, Abimaël, Seba, Ofir, Chawila en Jobab. De afstammelingen van Joktan leefden in het gebied tussen Mescha en het in het oosten gelegen gebergte van Sefar. ³¹ Al deze mensen waren afstammelingen van Sem, verdeeld per geslacht, taal, land en volk.

³² Dit was het geslachtsregister van Noach en zijn zonen. Door de geslachten heen verspreidden hun afstammelingen zich over de aarde en vormden zo de volken.

‘Laten Wij hun talen geven’

11 In die tijd spraken alle mensen één taal. ² De bevolking groeide en trok in oostelijke richting. Toen ontdekte men in het land Sinear een grote vlakte, waar het goed wonen was. Veel mensen trokken daarheen en het werd een dichtbevolkt gebied. ³ De bewoners van die vlakte waren van plan een grote stad te bouwen en een hoge toren die tot in de hemel reikte. Een eeuwig monument voor de bouwers. ⁴ ‘Op die manier krijgen we een centrale plaats voor onze mensen, zodat we niet steeds verder hoeven te zwerven,’ meenden zij. En zo begon de bouw van de stad. Ze bakten stenen en als cement gebruikten ze asfalt. ^{5,6} Toen de HERE de bouw van

de stad en de toren zag, zei Hij: ‘Kijk eens wat zij al bereiken nu ze nog maar aan het begin van hun samenwerking staan. Voor dit volk met zijn ene taal zal voortaan niets meer onmogelijk zijn!’ ⁷ Laten Wij afdalen en hun verschillende talen geven, zodat zij elkaar niet meer begrijpen!’

⁸ Op die manier verspreide God de mensen over de hele aarde en zij stopten met de bouw van de stad.

⁹ Daarom werd die stad Babel (Verwarring) genoemd. Dat was de plaats waar de HERE verwarring onder de mensen stichtte door hun verschillende talen te geven en over de hele aarde te verspreiden.

Nakomelingen van Sem

^{10,11} Hier is nog eens een opsomming, nu uitgebreider, van de nakomelingen van Sem. Twee jaar na de grote watervloed – Sem was toen honderd jaar oud – kreeg hij een zoon, Arpachsad. Na diens geboorte leefde Sem nog vijfhonderd jaar en kreeg nog vele zonen en dochters.

^{12,13} Toen Arpachsad vijfendertig jaar was, werd zijn zoon Selach geboren. Na Selachs geboorte leefde Arpachsad nog vierhonderddrie jaar en kreeg nog meer zonen en dochters.

^{14,15} Selach was dertig bij de geboorte van zijn zoon Eber. Daarna leefde hij nog vierhonderddrie jaar en kreeg nog meer zonen en dochters.

^{16,17} Eber was vierendertig toen zijn zoon Peleg werd geboren. Hij leefde toen nog vierhonderddertig jaar en kreeg nog meer zonen en dochters.

^{18,19} Peleg was dertig toen zijn zoon Reü geboren werd. Hij leefde toen nog tweehonderdneven jaar en kreeg nog meer zonen en dochters.

^{20,21} Bij Serugs geboorte was Reü tweëndertig jaar. Daarna leefde hij nog tweehonderdzeven jaar en kreeg in die tijd nog meer zonen en dochters.

^{22,23} Serug was dertig toen zijn zoon Nachor werd geboren. In de tweehonderd jaar die hij daarna nog leefde, kreeg hij nog meer zonen en dochters.

^{24,25} Toen Terach werd geboren, was zijn vader Nachor zesentwintig. Nachor leefde nog honderdnegentien jaar en kreeg nog meer zonen en dochters.

Sarai onvruchtbaar

²⁶ Toen Terach zeventig was, kreeg hij drie zonen: Abram, Nachor en Haran.

²⁷ Haran had een zoon, Lot. ²⁸ Haran stierf echter jong in zijn geboorteland (Ur der Chaldeeën), zodat zijn vader hem overleefde. ²⁹ In de tussentijd trouwde Abram met zijn halfzuster Sarai en Nachor trouwde met Milka, de dochter van Haran. Haran was ook de vader van Jiska.

³⁰ Sarai was onvruchtbaar en kreeg geen kinderen.

³¹ Op een goede dag brak Terach op vanuit Ur der Chaldeeën om samen met Abram, Harans zoon Lot en Abrams vrouw Sarai naar het land Kanaän te gaan. Onderweg bleven zij echter in de stad Haran en vestigden zich daar. ³² Daar stierf Terach. Hij was tweehonderdvijf jaar oud geworden.

‘Verlaat uw land’

12 Eerder had de HERE Abram de opdracht gegeven: **‘Verlaat uw land en uw familie en ga naar het land dat Ik u zal wijzen. ² Dan zal Ik**

u de vader van een groot volk maken. Ik zal u zegenen en uw naam overall beroemd maken. U zult vele anderen tot een zegen zijn. ³ Als iemand u zegent, zal Ik hem zegenen en als iemand u vervloekt, zal Ik hem vervloeken. U zult voor alle volken een zegen zijn.’

⁴ Abram gehoorzaamde de HERE en vertrok met zijn neef Lot. Abram was toen vijfenzeventig jaar. ⁵ Hij nam zijn vrouw Sarai, zijn neef Lot en al zijn bezittingen mee: vee en slaven die hij in Haran had verzameld. Zo kwamen zij in Kanaän aan.

⁶ Trekkend door het land kwamen zij in de buurt van Sichem, bij het eikenbos Moré. In dat gebied leefden in die tijd Kanaänieten. ⁷ Daar verscheen de HERE opnieuw aan Abram en zei:

‘Dit land zal Ik aan uw nageslacht geven.’ Abram bouwde een altaar op de plaats waar hij de HERE ontmoette.

⁸ Daarna trok hij in zuidelijke richting naar het heuvelachtige gebied tussen Betel in het westen en Ai in het oosten. Hij zette daar zijn tent op, bouwde een altaar voor de HERE en aanbad Hem. ⁹ Zo trok Abram steeds verder naar het zuiden in de richting van de Negev.

‘Zeg dat je mijn zuster bent’

¹⁰ Er brak echter een zware hongersnood uit in Kanaän en Abram besloot naar Egypte uit te wijken. ¹¹⁻¹³ Toen zij de grens van Egypte naderden, begon Abram zich zorgen te maken. Hij zei tegen zijn vrouw Sarai: ‘Je bent een knappe vrouw. Als de Egyptenaren jou zien, zouden ze mij wel eens kunnen doden om jou te krijgen. Daarom kun je beter zeggen dat je mijn zuster bent. Dan zullen de Egypt-